

Kortenberg, gezonde gemeente waar het fijn vertoeven is

Advies 2025-2031 van de Welzijnsraad Kortenberg

Samenvatting

De Welzijnsraad Kortenberg werkte een memorandum uit als inspiratienota voor de toekomstige beleidsmakers van de gemeente. De nota is opgebouwd rond zes thema's die telkens worden toegelicht met concrete voorbeelden. De speerpunten van de nota zijn als volgt:

- Kortenberg ondersteunt zorg- en welzijnsactoren die aandacht besteden aan gezondheidsbevordering, ziektepreventie en gezondheidsongelijkheid
- Kortenberg richt de publieke ruimte in als een gezonde en aangename leefomgeving
- Kortenberg maakt samen met burgers en organisaties de verschillende wijken sociaal, mentaal en fysiek gezonder
- Kortenberg zet in op betaalbare, kwalitatieve, gezonde woningen met een gezond binnen- en buitenklimaat voor iedereen
- Kortenberg is een veilige thuishaven voor inwoners en bezoekers
- Kortenberg voorkomt en mildert de impact van de klimaatopwarming op de gezondheid van de burgers

Memorandum

Kortenberg ondersteunt zorg- en welzijnsactoren die aandacht besteden aan gezondheidsbevordering, ziektepreventie en gezondheidsongelijkheid

1. De gemeente ontwikkelt sterke partnerschappen met lokale gezondheidsinstellingen, maatschappelijke organisaties en vrijwilligers om samen te werken aan preventie, gezondheidsbevordering en het verminderen van gezondheidsongelijkheden.

Concreet bundelt de gemeente haar krachten met bestaande initiatieven zoals UPC. Die uitwisseling blijft vandaag redelijk beperkt. Het is de rol van de gemeente om de deuren naar een intensievere samenwerking terug te openen. Daarnaast bundelt de gemeente haar krachten met de scholen om te werken aan alcohol- en drugspreventie, jongerenwelzijn, gezonde voeding en verkeersveiligheid.

2. De gemeente werkt aan een inclusief welzijnsbeleid voor alle leeftijden.

Concreet biedt de gemeente een activiteitenaanbod rond welzijn voor verschillende leeftijdsgroepen. Het aanbod omvat minstens drie educatieve activiteiten voor kinderen, drie activiteiten voor jongeren en workshops voor volwassenen. Het aanbod heeft een preventief doel, het blijft belangrijk om hierop in te zetten.

3. De gemeente voert een actief beleid rond mentale gezondheids promotie en -ondersteuning.

Concreet investeert de gemeente verder in de intergemeentelijke preventiewerking en creëert ze een laagdrempelige toegang tot professionele hulp. Daarom zet de gemeente in op het aanbod van de eerstelijnspsychologische zorg waarbij vindplaatsgericht werken als methodiek en multidisciplinair samenwerken centraal staan. Kwetsbare doelgroepen zijn een belangrijke focus, en er wordt gewerkt aan veerkracht, preventie en vroegtijdige detectie van mogelijke mentale problemen.

Kortenberg richt de publieke ruimte in als een gezonde en aangename leefomgeving

1. De gemeente creëert groene, klimaatbestendige openbare ruimtes die uitnodigen tot beweging, ontspanning en rust.

Concreet maakt de gemeente werk van de bescherming van de Merodebossen. Vandaag nog in privébezit dreigen de bossen in de toekomst versnipperd te geraken en verloren te gaan. Door deze gebieden te beschermen vrijwaart de gemeente de natuur die er vandaag nog is.

2. De gemeente moedigt gezamenlijke activiteiten zoals gemeenschappelijk tuinieren en volkstuinten aan.

Concreet faciliteert de gemeente gemeenschappelijk tuinieren en volkstuinten met als doel de sociale cohesie te versterken en intergenerationele samenwerking te vergroten. Vandaag zit er nog veel kennis bij oudere mensen. Die dreigt verloren te gaan terwijl er veel interesse is bij jonge mensen is die willen bijleren.

3. De gemeente stimuleert actieve mobiliteit en ondersteunt het STOP-principe om schone lucht te bevorderen en geluidsoverlast te verminderen.

Concreet investeert de gemeente in verkeersinfrastructuur om geluidsoverlast te voorkomen en de verkeersveiligheid te verhogen. Toegankelijkheid van de infrastructuur is onontbeerlijk, ook voor mensen die moeilijk te been zijn en zwakke weggebruikers. Zowel wegen, fietspaden als voetpaden worden verbeterd en onderhouden. De gemeente creëert verkeersluwe buurten en dwingt snelheidsbeperkingen af.

Kortenberg maakt samen met burgers en organisaties de verschillende wijken sociaal, mentaal en fysiek gezonder

1. De gemeente versterkt het sociaal weefsel en verbetert de sociale cohesie in de wijken.

Concreet zet de gemeente op vlak van zorg in op samenwerking tussen burgers en professionals. Buurtgerichte zorg wordt meer onder de aandacht gebracht en de gemeente investeert in het uitbreiden van detecteren van behoeften, ook voor hulp aan specifieke doelgroepen. Verder werkt de gemeente aan de sociale cohesie binnen de gemeente en tussen de deelgemeenten. De

uitwisseling neemt steeds verder af, verenigingsraden worden als middel ingezet om dit om te buigen.

2. De gemeente faciliteert buurtinitiatieven en werkt outreachend.

Concreet ontwikkelt de gemeente geen nieuwe initiatieven maar brengt de bestaande meer onder de aandacht. De gemeente werkt beter samen met bestaande organisaties en diensten die al zaken organiseren, op buurtniveau maar ook in de gemeente. De gemeente is facilitator voor bestaande initiatieven en moedigt burgers aan door outreachend te werken.

3. De gemeente betreft buurtbewoners actief bij het identificeren van kansen en uitdagingen door middel van bevestigingen en inspiratiesessies.

Concreet erkent de gemeente de kracht van burgerbevestigingen en houdt ze rekening met de uitkomst en de suggesties ervan. Twee keer per jaar organiseert de gemeente burgerbijeenkomsten waar inwoners en politici actief ideeën uitwisselen. Inspraak is meer dan je hart luchten, de deelnemers krijgen het gevoel dat er geluisterd wordt en dat de gemeente rekening houdt met hun inbreng.

Kortenberg zet in op betaalbare, kwalitatieve, gezonde woningen met een gezond binnen- en buitenklimaat voor iedereen

1. De gemeente beschermt de woningmarkt ten voordele van haar bewoners.

Concreet beschermt de gemeente de woningmarkt tegen investeringsmaatschappijen door strenge regels op te leggen. Woonprojecten met meer dan drie wooneenheden worden verplicht een positieve bijdrage te leveren aan de gemeenschap. De gemeente installeert een voorkeurecht voor inwoners en creëert per legislatuur een woonproject voor eigen inwoners.

2. De gemeente investeert in sociale huisvesting.

Concreet investeert de gemeente in sociale huisvesting zodat meer mensen in gezonde omstandigheden kunnen leven. De wachtlijsten voor sociale huisvesting zijn erg lang en worden aangepakt.

3. De gemeente brengt luchtvervuiling en geluidshinder in kaart en treedt er tegenop.

Concreet treedt de gemeente op tegen geur- en lawaaihinder ten gevolge van lucht- en wegverkeer. Door metingen brengt de gemeente het lawaai en de kerosine-uitstoot van vliegtuigen in kaart. De gemeente blijft alert voor de milieuplannen van de luchthaven en volgt de resultaten van onderzoeken zoals Curieuzeneuzen nauwgezet op.

Kortenberg is een veilige thuishaven voor inwoners en bezoekers

1. De gemeente verspreidt informatie over beschikbare hulplijnen en lokaal aanbod voor ondersteuning en hulpverlening.

Concreet zet de gemeente, zonder belerend te zijn, in op de gezondheidsvaardigheden van haar inwoners, en werkt hiervoor samen met partners zoals het Logo. De gemeente informeert en sensibiliseert over bewegen, gezonde voeding, hitte, grensoverschrijdend gedrag, overlast in de buurt, alcoholmisbruik en de gevaren van druggebruik. De gemeente maakt hulplijnen bekend zodat inwoners over de nodige informatie beschikken als ze behoefte hebben aan hulp.

2. De gemeente versterkt het zorgverlenersparkeerbeleid.

3. De gemeente biedt een toegankelijke dienstverlening aan haar inwoners.

Concreet maakt de gemeente naast de digitale dienstverlening ook fysiek contact mogelijk. Digitalisering leidt tot uitsluiting en vereenzaming voor specifieke doelgroepen. Slechtzienden, mensen die niet kunnen lezen, ouderen, en mensen met een fysieke beperking kunnen vandaag niet zonder afspraak terecht bij de gemeentelijke diensten. Mensen uit Vrebos geraken met het openbaar vervoer niet tot aan het administratief centrum.

De gemeente zorgt voor een basisdienstverlening zonder afspraak en voor een vlotte afhandeling ervan.

4. De gemeente neemt een voortrekkersrol op door het goede voorbeeld te geven en gezond gedrag te stimuleren, ook binnen de gemeenteadministratie.

Concreet werkt de gemeente de hokjesmentaliteit binnen de administratie weg. De strikte afbakening en werkverdeling tussen de gemeentelijke diensten vertraagt de dienstverlening. Het zorgt voor een ongezond klimaat, gebrekkige communicatie en weinig collegialiteit.

Kortenberg voorkomt en mildert de impact van de klimaatopwarming op de gezondheid van de burgers

1. De gemeente ontwikkelt een geïntegreerd beleid voor gezondheid en klimaat.

De gemeente houdt bij de inrichting van publieke ruimte rekening met de gevolgen van de klimaatveranderingen. De structurele maatregelen zorgen voor het beperken van de impact van de toenemende klimaatverschijnselen. Drempels zorgen voor een duidelijk afscheiding tussen rijweg en voetpad om constante wateroverlast te vermijden.

2. De gemeente moedigt kandidaat-bouwers en -verbouwers aan hun woning toekomstgericht in te richten met een toegankelijk vergunningsbeleid.

Proces

Binnen de Welzijnsraad werd in een tijdspanne van drie maanden nagedacht over de toekomst van de gemeente. Vanuit de Raad werden leden afgevaardigd naar een werkgroep om een nota voor te bereiden. De aanzet werd door de Raad bekrachtigd in februari 2024. Het memorandum werd op 29 februari 2024 ingeleverd via participatie@kortenberg.be.

De Raad liet zich inspireren door verschillende **bronnen**.

In de eerste plaats werd het *Charter voor de toekomst van Kortenberg* als toetssteen gebruikt. In dit document spreken burgers en bestuurders een engagement af om in samenspraak en gedeelde verantwoordelijkheid afspraken en grondbeginselen vast te leggen die richting geven aan de gemeente.

Ook de resultaten van de recente *Grote Kortenberg-enquête* werd met veel aandacht gelezen. Leden woonden de toelichting bij en verdiepten zich in het bijhorende verslag. Van 1 september 2023 tot 15 oktober 2023 werd gepeild naar de beleving van de inwoners van de gemeente. De bevraging was representatief waardoor de resultaten een basis kunnen vormen voor verdere acties.

Tot slot liet de Raad zich inspireren door de nota *Preventieve gezondheidszorg in het lokaal beleid* van LOGO. De dringende gezondheidsuitdagingen waar onze samenleving voor staat, worden erin aangeraakt, de uitdagingen voor onze leefomgeving opgelijst. Doel is om met een integraal, preventief gezondheidsbeleid op lokaal niveau mee het hoofd te bieden aan deze gezondheidsuitdagingen.

De werkgroep ging aan de slag volgens een vastgelegd **plan van aanpak**. De leden van de werkgroep bestudeerden individueel bovenstaand bronnenmateriaal. Elk voor zich bepaalden ze (minstens drie) speerpunten per onderdeel van de inspiratienota:

- Zorg- en welzijnsactoren besteden aandacht aan gezondheidsbevordering, ziektepreventie en gezondheidsongelijkheid
- Publieke ruimte als een gezonde en aangename leefomgeving
- Samen met burgers en organisaties de verschillende wijken sociaal, mentaal en fysiek gezonder maken
- Betaalbare, kwalitatieve, gezonde woningen
- Veilige thuishaven voor je inwoners en bezoekers
- Voorkom en milder de impact van de klimaatopwarming

Met die inbreng, ging de werkgroep nadien collectief aan het werk.

Tijdens de bijeenkomst van de werkgroep werden de speerpunten aangebracht bij het juiste onderdeel. Leden lichtten hun inbreng toe wat leidde tot discussie en overleg. Per onderdeel werd naar een consensus gezocht, zowel inhoudelijk als qua formulering.

Na de werkgroep werd een aanzet tot memorandum opgemaakt. Dit is eerst nagelezen en gecorrigeerd door de leden van de werkgroep. Nadien werd het bekrachtigd door de leden van de Welzijnsraad.